

Протокол
засідання Міжвідомчої комісії по узгодженню режимів роботи водосховищ
комплексного призначення і водогосподарських систем у
суббасейні Сіверського Дінця району річкового басейну Дон
(крім тимчасово окупованої території)
на осінньо-зимовий період 2020-2021 років

м. Слов'янськ
Реєстрація 10-30
Початок 11-00

29 жовтня 2020р.

Порядок денний

1. Про виконання рішень Міжвідомчої комісії від 04 червня 2020 р. та результати роботи водогосподарського комплексу у суббасейні Сіверського Дінця району річкового басейну Дон (крім тимчасово окупованої території) в період літньо-осінньої межени 2020 року.
2. Прогноз Харківського регіонального центру з гідрометеорології щодо розвитку гідрометеорологічної та водогосподарської обстановки на початок зимового періоду, встановлення льодоставу на водних об'єктах суббасейну р. Сіверський Донець.
3. Про водогосподарську обстановку на водних об'єктах суббасейну Сіверського Дінця на осінньо-зимовий період 2020-2021 років та завдання щодо забезпечення водними ресурсами водокористувачів Харківської, Донецької та Луганської областей (крім тимчасово окупованої території) в межах встановлених лімітів.
4. Про стан якості поверхневих водних об'єктів у суббасейні Сіверського Дінця за даними державного та регіонального моніторингу.
5. Про підготовку до проведення протягом листопада-грудня 2020 р. водообміну у Краснопавлівському водосховищі згідно Регламенту, затвердженого Держводагентством України, та очікувані результати.
6. Пропозиції учасників водогосподарського комплексу щодо режимів роботи водосховищ та водогосподарських систем у суббасейні Сіверського Дінця на осінньо-зимовий період 2020-2021 років.
7. Про встановлення оптимальних режимів роботи водосховищ і водогосподарських систем у суббасейні Сіверського Дінця осінньо-зимовий період 2020-2021 років для забезпечення потреб Харківської, Донецької і Луганської областей (крім тимчасово окупованої території).

1. Виступили:

Трофанчук С. – голова міжвідомчої комісії, начальник Сіверсько-Донецького БУВР – за рахунок оптимальних режимів роботи русло регулюючих водосховищ: Печенізького (р.Сіверський Донець) та Оскільського (р.Оскіл) та інших водосховищ комплексного призначення, їх дотримання басейну Сіверського Дінця в умовах наднизької водності літньо-осінньої межени забезпечено потреби у воді всіх учасників водогосподарського комплексу Харківської, Донецької і Луганської

областей; для підтримання водності р.Сіверський Донець: з Печенізького водосховища скинуто 150,0 млн.м³ води (забезпечено сталу роботу поверхневих водозаборів Зміївської ТЕС та Шебелінкагаздобичі в межах Харківської області); з Оскільського водосховища скинуто 255,1 млн.м³ для потреб Донецької і Луганської областей.

В межах Донецької області в суббасейні Сіверського Дінця спостерігалися негативні прояви обміління та пересихання водойм: на території Лиманської ОТГ (Лиманська міська рада) Донецької області озеро Лиман яке є заплавною, гідрологічно не пов'язане з руслами річок, впродовж останніх років відбувалось поступове зменшення площі водного дзеркала, в поточному році озеро взагалі пересохло. За даними місцевих органів самоврядування у 27 ставках в Донецькій області відсутнє водне дзеркало. Щодо малих річок. Їх водність, окрім гідрометеорологічних умов, в значній мірі залежить від стану їх зарегульованості.

За результатами планових обстежень водних об'єктів по Донецькій області, які проводилися у жовтні поточного року за участі Сіверсько-Донецького БУВР в рамках діяльності обласної робочої групи, створеної за розпорядженням голови Донецької облдержадміністрації, з 32 водних об'єктів, наповнення 9 складає менше 30%, з них 7 у Добропільському районі (басейни річок Бик та Вовча, суббасейн Нижнього Дніпра) та 2 у Слов'янському районі (басейн річки Казенний Торець, суббасейн Сіверського Дінця).

Інформація про водогосподарську обстановку регулярно висвітлювалася на веб-сайті басейнового управління.

Озерна Л. - завідувач сектору гідропрогнозів Харківського регіонального центру з гідрометеорології - у літній період 2020 року спостерігалась спекотна погода із малоефективними опадами. Кількість опадів в басейні Сіверського Дінця впродовж літа становила: у червні 10-80%, у липні 50-80%, в серпні 5 -15% місячної норми.

Вже в червні до критеріїв **маловоддя** наближалися р.Уди біля смт. Пересічне (22%) та р.Сухий Торець біля с.Черкаське (22%).

Впродовж всього літньо-осіннього періоду на деяких малих річках спостерігалась низька водність або була наближена до критеріїв маловоддя (середня витрата води менше 20% місячної норми).

Так станом на кінець жовтня низька водність (22 – 32 % норми) відмічається на р.Уди біля смт Пересічне, р. Харків у районі гідрологічного поста Циркуни (Харківська область), р.Бахмут біля м. Сіверськ (Донецька область) та р.Айдар – с.Новоселівка (Луганська область).

Маловоддя (середня витрата води менше 20% місячної норми) зберігалось: на р.Лопань (17%) у Харківській області, р.Сух.Торець (11%) Донецька область та р.Обиточна (2%) Запорізька область.

На р.Берда біля с.Захарівка та на р.Мокра Волноваха біля с.Миколаївка у районі гідропоста спостерігалась стояча вода.

У листопаді очікується середня місячна температура повітря 2,1° тепла (середня місячна багаторічна температура повітря 1,0° тепла), середня місячна кількість опадів 30 мм (середня місячна багаторічна кількість опадів 44 мм).

Гаврилюк О. – заступник начальника відділу водних об'єктів та техногенно-екологічної безпеки Сіверсько-Донецького БУВР - В поточному році період літньо-осінньої межени в басейні річки Сіверський Донець характеризувався, як дуже маловодний; приток до Печенізького та Оскільського водосховищ в липні-

вересні складав 40-76% від норми; на р. Казенний Торець через греблю Гебеля (Краматорське водосховище) майже два місяці не було переливу; наповнення водосховищ комплексного призначення Регіонального офісу водних ресурсів Харківської області менше на 5% - 9% в порівнянні з минулим роком; чотирьох відомчих водосховищ комплексного призначення басейнового управління на рівні минулорічних; відмічається значне спрацювання водосховищ на початок осінньо-зимового періоду, додаткове передпагодкове зниження рівнів води у водосховищах недоцільно.

Сидоренко І. – заступник начальника відділу моніторингу вод та басейнової взаємодії - 31 липня 2020 року діагностичний моніторинг в суббасейні річки Сіверський Донець здійснюється у 72 пунктах моніторингу на 61 масиві поверхневих вод, що складає 8,7 % від загальної кількості МПВ та 11 % від кількості МПВ на підконтрольній території. Державний моніторинг поверхневих вод в суббасейні Сіверського Дінця виконується на 37 річках: Харківська – 34, Донецька – 27, Луганська – 11.

За результатами моніторингу поверхневих вод серед досліджуваних важких металів (свинець, нікель, кадмій та ртуть) по всіх пунктах моніторингу зафіксовано перевищення $E_{НЯ_{MAX}}$. У вересні 2020 року 9 масивів поверхневих вод відносяться до 2 класу недосягнення доброго, 52 масиви поверхневих вод до 1 класу «добрий». (Методика віднесення масивів поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів, затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 14.01.2019 року № 5).

У порівнянні з аналогічним періодом минулого року, відмічається зменшення жорсткості вздовж водотоку р. Сіверський Донець. У Краснопавлівському водосховищі у вересні 2020 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року жорсткість збільшилася з 8,2 до 9,2 ммоль/дм³.

Сіверсько-Донецьким БУВР в Донецькій області з травня 2020 року згідно Програми регіонального моніторингу стану довкілля розпочато додаткові спостереження стану поверхневих вод у 16 пунктах моніторингу в місцях найбільш інтенсивного антропогенного навантаження на річках Сіверський Донець, Приазов'я та Нижнього Дніпра по 25 показниках.

Дані моніторингових досліджень щомісяця надаються до Департаменту екології та природних ресурсів Донецької ОДА для комплексного аналізу стану довкілля в Донецькій області.

Цукарева Ю. - начальник відділу використання водних ресурсів управління каналу Дніпро – Донбас – водообмін у Краснопавлівському водосховищі буде проведено в III етапи. Перший етап попередній водообмін в Одульському водосховищі (однократний), яким передбачено поступове наповнення підйомів каналу та наповнення Орільського водосховища до позначки 103,10 мБс (обсяг -14,68 млн.м³). Обсяг подачі води в Орільське водосховище – 8,251 млн.м³.

Другий етап – подача води у Краснопавлівське водосховище – наповнення буде здійснюватися з 15 листопада по 4 грудня 2020 року. Обсяг подачі води у Краснопавлівське водосховище - 60 млн. м³. В результаті покращення якості води по жорсткості у Краснопавлівському водосховищі $\approx 8,3$ мг-екв/дм³.

Третій етап – здійснення екологічних попусків з Краснопавлівського водосховища в р. Сіверський Донець у обсязі 10,0 млн. м³, які будуть виконуватись у листопаді – грудні 2020 року витратами до 5,0 м³/с.

Загальний термін виконання заходів з екологічного оздоровлення Краснопавлівського водосховища та підвищення водності річки Сіверський Донець – 25 діб.

2. Слухали:

Учасників Міжвідомчої комісії та представників водогосподарського комплексу щодо режимів роботи основних водосховищ в суббасейні Сіверського Дінця району річкового басейну Дон (крім тимчасово окупованої території) на осінньо - зимову межень 2020-2021 років:

3. Вирішили:

3.1. Визнати дії Сіверсько-Донецького БУВР та учасників водогосподарського комплексу у суббасейні Сіверського Дінця (крім тимчасово окупованих територій) в період літньо-осінньої межені 2020 року такими, що в умовах низької водності (наближеної до критеріїв маловоддя) забезпечили потреби у воді населення та галузі економіки Харківської, Донецької та Луганської областей в межах встановлених лімітів, підтримувалась водність річок за рахунок дотримання та своєчасного коригування режимів роботи водосховищ комплексного призначення і основних водогосподарських систем.

3.2. Взяти до відома інформацію:

Сіверсько-Донецького БУВР:

- про якісний стан поверхневих водних об'єктів суббасейну Сіверського Дінця (крім тимчасово окупованої території) за результатами діагностичного моніторингу у 72 моніторингових створах по 70 показниках: фізико-хімічними – 12, басейновими специфічними – 10, забруднюючими речовинами для встановлення хімічного стану масивів поверхневих вод (пріоритетні) – 37, додатковими для транскордонних та питних пунктів моніторингу – 11, який є без істотних змін у порівнянні з аналогічним періодом минулого року;

- про залучення басейновим управлінням регіональних засобів масової інформації (10 публікацій і репортажів), а також загальнодержавні засоби масової інформації (3 публікацій і репортажів) для висвітлення проблем маловоддя та заходів по захисту малих річок та інших водних об'єктів від обміління та висихання;

- про необхідність встановлення оптимальних режимів роботи водосховищ для забезпечення потреб водогосподарського комплексу в межах встановлених лімітів, в тому числі для питних потреб населення та енергетичної галузі Харківської, Донецької та Луганської областей, з урахуванням гідрометеорологічної та водогосподарської обстановки на початок осінньо-зимового періоду.

Харківського регіонального центру з гідрометеорології: про гідрометеорологічні умови в регіоні, очікувану водність у суббасейні Сіверського Дінця в період осінньо-зимової межені 2020-2021 років на фоні дуже маловодного попереднього періоду, з очікуваним періодом встановлення льодоставу на Печенізькому та Оскільському водосховищах протягом другої - на початку третьої декад грудня, в терміни близькі до середніх багаторічних значень.

Регіонального офісу водних ресурсів у Харківській області: про режим роботи відомчих водосховищ в період літньо-осінньої межені, заходи щодо зменшення негативних проявів маловоддя на малих річках області за рахунок

коригування режимів роботи руслових водосховищ, стан наповнення на початок осінньо-зимової межені та встановлення режимів роботи згідно правил експлуатації, диспетчерських графіків та потребами на осінньо-зимовий період 2020-2021 років.

Управління каналу Дніпро-Донбас: про підготовку до проведення водообміну у Краснопавлівському водосховищі в 2020 році та очікуване досягнення показників жорсткості відповідно до Регламенту, затвердженого Держводагентством.

КП «Компанія Вода Донбасу»: про режим роботи Оскільського водосховища (р.Оскіл), каналу Сіверський Донець-Донбас та Райгородської греблі на р.Сіверський Донець та запланований режим роботи на осінньо-зимовий період.

Управління Державного агентства рибного господарства у Донецькій області: - про встановлення заборони вилову водних біоресурсів на зимувальних ямах Донецької області на осінньо-зимовий період, починаючи з 1 листопада, до весняно-нерестової заборони 2021 року.

3.3. Визнати, що нерегулярне проведення водообміну у Краснопавлівському водосховищі призводить до зниження рівнів води і погіршення її якості, а також погіршує якість води у скидній ділянці каналу Дніпро-Донбас, що створює ризики сталого водопостачання м.Харкова і населених пунктів області та ускладнює проведення попусків до р.Сіверський Донець.

3.4. Узгодити передбачені Регламентом водообміну попуски до р.Сіверський Донець з листопада п.р. в об'ємі 10 млн. м³ з метою підтримання водності русла р. Сіверський Донець.

3.5. Підготувати та надати до Держводагентства для затвердження режими роботи руслорегулюючих водосховищ: Печенізького (р.Сіверський Донець), Оскільського (р.Оскіл), наливного Краснопавлівського (канал Дніпро-Донбас), водогосподарських систем (каналів Сіверський Донець-Донбас та Дніпро-Донбас, Райгородської греблі на р.Сіверський Донець) та відомчих водосховищ комплексного призначення в суббасейні Сіверського Дінця (крім тимчасово окупованої території) на осінньо-зимовий період 2020-2021 років, узгоджених Міжвідомчою комісією за пропозиціями учасників водогосподарського комплексу.

3.6. Сіверсько-Донецькому БУВР спільно з Управлінням каналу Дніпро-Донбас та КП «Компанія «Вода Донбасу» узгодити дії щодо проведення попередніх досліджень стану якості води на скидній ділянці каналу Дніпро-Донбас та у р.Сіверський Донець нижче її впадіння перед початком виконання заходів з екологічного оздоровлення Краснопавлівського водосховища та підвищення водності річки Сіверський Донець згідно затвердженого Держводагентством Регламенту, а також визначити оптимальні режими роботи Оскільського водосховища та Райгородської греблі у листопаді-грудні.

3.7. Учасникам водогосподарського комплексу забезпечити:

- виконання заходів з підготовки водосховищ, гідроспоруд, поверхневих водозаборів та водогосподарських систем до роботи в осінньо-зимовий період 2020-2021 років згідно Правил експлуатації з дотриманням затверджених режимів роботи;
- надання до Сіверсько-Донецького БУВР пропозицій щодо режиму роботи руслорегулюючих водосховищ - Печенізького (р.Сіверський Донець) та

Оскільського (р.Оскіл) для встановлення помісячних графіків їх роботи (до 3 числа кожного місяця);

- своєчасне коригування режимів роботи водосховищ, за попереднім узгодженням з басейновим управлінням, в разі зміни гідрометеорологічних умов та водогосподарської ситуації з метою підтримання водності річок суббасейну Сіверського Дінця для забезпечення сталого водопостачання населення та галузей економіки.

4. Рекомендувати протягом осінньо-зимової межени 2020-2021 років з урахуванням прогнозів Харківського регіонального центру з гідрометеорології на осінньо-зимовий період 2020-2021 рр.:

4.1. КП «Харківводоканал»:

- здійснення скидів з Печенізького водосховища (р.Сіверський Донець) в інтервалі 9-30 м³/с для безаварійного пропуску можливих осінніх паводків та підтримання водності русла р. Сіверський Донець в межах Харківської області з урахуванням потреб нижче розташованих руслових водозаборів;

- виконання організаційних та технічних заходів щодо підготовки Печенізького водосховища до роботи в період льодоставу, для безаварійного пропуску тало-дощових паводків;

- дотримання місячних графіків роботи водосховища та їх оперативне коригування у разі зміни гідрометеорологічних умов, за погодженням з басейновим управлінням;

4.2. КП «Компанія «Вода Донбасу»:

- скиди у нижній б'єф Оскільського водосховища (р.Оскіл) витратами 18-42м³/с для підготовки до льодоставу із забезпеченням безаварійного пропуску можливих осінніх паводків, компенсації забору в канал Сіверський Донець – Донбас та роботи малої-ГЕС;

- підготовку Оскільського водосховища до роботи в період льодоставу, для безаварійного пропуску тало-дощових паводків і весняної повені згідно Правил експлуатації та диспетчерського графіку;

- попуски через Райгородську греблю (р.Сіверський Донець, 522 км) скидними витратами не нижче екологічних (22 м³/с) для підтримання водності р.Сіверський Донець в Донецькій і Луганській областях з урахуванням потреб нижче розташованих руслових водозаборів;

- дотримання місячних графіків роботи водосховища та їх оперативне коригування, за погодженням з басейновим управлінням, у разі зміни гідрометеорологічних умов;

- експлуатацію греблі Гебеля на р. Казенний Торець для забезпечення пропуску можливих дощових паводків, підтримання рівнів води для сталої роботи поверхневих руслових водозаборів;

- здійснення додаткового відомчого контролю якості води на водозаборі в канал Сіверський Донець – Донбас на період здійснення попусків до р. Сіверський Донець з Краснопавлівського водосховища протягом листопада-грудня;

- спільно з Сіверсько-Донецьким БУВР попереднього відбору проб у листопаді (перед початком попусків з Краснопавлівського водосховища) на скидній ділянці з метою визначення якісного стану вод та посилити контроль якості води в р.Сіверський Донець в місцях водозаборів в період здійснення попусків.

4.3. КП «Попаснянський Районний Водоканал»:

- надання до басейнового управління щоденної оперативної інформації про фактичні рівні води в р. Сіверський Донець в районі поверхневого водозабору ЗФС, та обсяги забраної води для потреб водокористувачів Луганської області;
- оперативне інформування басейнового управління у разі погіршення якості води в районі поверхневого водозабору, з метою своєчасного прийняття управлінських рішень.

4.4. Управління каналу Дніпро-Донбас:

- надання до басейнового управління щоденної оперативної інформації про хід проведення водообміну та дані відомчого контролю якості (згідно «Порядку взаємодії»);
- здійснення попусків до русла р.Сіверський Донець в листопаді-грудні в об'ємі 10 млн.м³ відповідно до Регламенту водообміну, затвердженого Держводагентством, з метою підвищення водності річки Сіверський Донець;
- надання щоденної інформації до Сіверсько-Донецького БУВР щодо обсягів об'єму поданої дніпровської води (наростаючим підсумком), наповнення Краснопавлівського та Орільського водосховищ (згідно «Порядку взаємодії») та по закінченні заходів з подачі води та скидів до р.Сіверський Донець про якісний стан води у Краснопавлівському водосховищі.

4.5. Регіональному офісу водних ресурсів у Харківській області по водосховищам комплексного призначення забезпечити:

- підготовку відомчих руслових водосховищ до льодоставу та безаварійного пропуску тало-дощових паводків і весняної повені з дотриманням скидних витрат не нижче екологічних згідно Правил експлуатації та диспетчерських графіків;
- надання до басейнового управління згідно Порядку взаємодії інформації щодо режимів роботи відомчих водосховищ та про водогосподарську обстановку на водних об'єктах області, про позаштатні ситуації та у разі погіршення якості води на водних об'єктах суббасейну, з метою своєчасного прийняття управлінських рішень.

4.6. «Зміївська ТЕС» ПАТ «Центрэнерго», СО «Слов'янській ТЕС» ПАТ «Донбасенерго» забезпечити:

- дотримання вимог Правил експлуатації водосховищ-охолоджувачів на осінньо-зимовий період для сталої роботи поверхневих водозаборів з р.Сіверський Донець.
- оперативне погодження з басейновим управлінням зміни графіків забору води з р. Сіверський Донець для вжиття необхідних управлінських заходів;
- надання до басейнового управління інформації про рівні води в р. Сіверський Донець в районі поверхневого водозабору (щоденно);
- своєчасне інформування басейнового управління у разі зміни водогосподарської ситуації в районі поверхневих водозаборів (спад рівнів води, зміна якості, тощо).

4.7. «Вуглегірській ТЕС» ПАТ «Центрэнерго», ВП «Миронівській ТЕС» ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»:

- дотримання режиму роботи водосховищ згідно Правил експлуатації на осінньо-зимовий період та виконання організаційних, технічних заходів щодо підготовки водосховищ до роботи в період льодоставу та безаварійного пропуску можливих тало-дощових паводків і весняної повені.

4.8. ТОВ «Краматорськтеплоенерго» забезпечити:

- дотримання вимог Правил експлуатації Ясногорівської греблі на р.Казенний Торець з метою пропуску можливих тало-дощових паводків та підтримання рівнів води для сталої роботи руслових поверхневих водозаборів.

4.9. ПАТ «Донрибкомбінат» забезпечити:

- виконання заходів щодо перерозподілу водних ресурсів у каскадах ставків на рр. Жеребець, Нітріус, Маячка з метою запобігання надзвичайних ситуацій на водних об'єктах в осінньо-зимовий період;

- надання до басейнового управління інформації про фактичні об'єми наповнення каскаду ставків після облову риби в розрізі рибгоспів, станом на 01.01.2021 року, для підготовки до весняної повені та обліку використання водних ресурсів.

4.10. Сіверсько-Донецькому БУВР по відомчих водосховищах Клебан-Бикському та Маячківському забезпечити:

- дотримання рекомендацій Правил експлуатації, диспетчерських графіків щодо підготовки відомчих руслових водосховищ до льодоставу та безаварійного пропуску можливих тало-дощових паводків і весняної повені з урахуванням технічного стану гідроспоруд та з дотриманням скидних витрат не нижче екологічних.

4.11. Сіверсько-Донецькому БУВР у межах суббасейну Сіверського Дінця району річкового басейну Дон межах Харківської, Донецької та Луганської областей (крім тимчасово окупованих територій) забезпечити:

- координацію дій учасників водогосподарського комплексу та своєчасне прийняття управлінських рішень щодо сталої роботи водогосподарського комплексу в період осінньо-зимової межени 2020-2021 років та в період проведення водообміну у Краснопавлівському водосховищі у відповідності з Регламентом;

- роботу відомчих водосховищ комплексного призначення згідно встановлених режимів роботи відповідно до Правил експлуатації та диспетчерських графіків в залежності від гідрометеорологічних умов, з урахуванням технічного стану гідроспоруд;

- контроль за дотриманням затверджених режимів роботи основних водосховищ та водогосподарських систем в суббасейні Сіверського Дінця, їх оперативним коригуванням у разі зміни водогосподарської обстановки;

- щоденний збір та узагальнення даних по витратах, об'ємах і якості води у Краснопавлівському водосховищі, скидів до р. Сіверський Донець та інформування Держводагентства, Регіонального офісу водних ресурсів у Харківській області, КП «Харківводоканал» та КП «Компанія «Вода Донбасу» протягом виконання водообміну;

- контроль якості води у пунктах моніторингу в рамках державного та регіонального моніторингу поверхневих вод, а також за даними відомчого контролю згідно погоджених графіків та автоматизованих постів контролю на р.Сіверський Донець з посиленням контролю на період проведення водообміну вище водозабору в канал Сіверський Донець-Донбас;

- підготувати узагальнену інформацію по завершенню водообміну про загальні обсяги об'єму поданої дніпровської води і якісний стан у Краснопавлівському водосховищі та надати до Держводагентства;

- надання щоденної і щотижневої інформації до Департаментів екології та природних ресурсів Харківської, Донецької і Луганської областей про стан

водогосподарської ситуації та забезпечення потреб у воді в межах встановлених лімітів для інформування облдержадміністрацій.

Учасникам водогосподарського комплексу в суббасейні Сіверського Дінця (крім тимчасово окупованої території) забезпечити дотримання режимів роботи водосховищ комплексного призначення і виконання рекомендацій Міжвідомчої комісії.

**Голова Міжвідомчої комісії
начальник Сіверсько-Донецького БУВР**

Сергій ТРОФАНЧУК

**Секретар заступник начальника
відділу водних об'єктів та ТЕБ
Сіверсько-Донецького БУВР**

Ольга ГАВРИЛЮК